Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/75
19.07.2004

Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

Tallinn
2004

Sisukord

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 4

2. ARVAMUS VÄLISMINISTEERIUMI 2003. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA MAJANDUSTEHINGUTE SEADUSLIKKUSE KOHTA 6

2.1. Märkused 6

2.2. Riigikontrolli arvamus 7

2.3. Tähelepanekud 7

2.4. Riigikontrolli ettepanekud 10

3. FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM 11

3.1. Tähelepanekud 11

3.2. Riigikontrolli ettepanekud 13

LISA 14

RAHANDUSMINISTRI JA VÄLISMINISTRI VASTUSED 15

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Välisministeeriumi 31.12.2003 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja majandustehingute seaduslikkust. Audit viidi läbi Riigikontrolli tööplaani alusel kahes osas, kusjuures vaheauditi käigus kontrolliti Eesti Vabariigi suursaatkondasid Vilniuses ja Washingtonis ning peakonsulaati ja alalist esindust ÜRO juures New Yorgis.

Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 16.12.2003. a määrusest nr 106 "2003. a. majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

Auditi aluseks on ministeeriumi raamatupidamise andmed seisuga 31.12.2003. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata Välisministeeriumi raamatupidamise vastavust raamatupidamise seadusele, rahandusministri määrustele ning anda hinnang Välisministeeriumi majandustehingute seaduslikkusele.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Ines Metsalu, töögrupis osalesid Õie Soovik, Margit Piller, Mari Rull, Andrei Haritonov, Merike Starovoitov.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta.[1] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[2]

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesandeid[3], on auditi eesmärgiks avaldada arvamust Välisministeeriumi 2003 aasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruande ning tehingute seaduslikkuse kohta, tuginedes järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad antud kuupäeval,
- varad ja kohustused kuuluvad Välisministeeriumile antud kuupäeval,
- tehingud või sündmused toimusid antud perioodi jooksul,
- puuduvad kajastamata varad, kohustused, tehingud või sündmused või avalikustamata näitajad,
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses,
- tehingud või sündmused on kajastatud korrektsetes summades ja tulud või kulud on kantud õigesse perioodi,
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga,
- tehingud või sündmused on olulises osas kooskõlas olulisemate asjakohaste regulatsioonidega.

Finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, kas finants-aruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt tõendus-materjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi ning tehingute õiguspärasuse kontrolli. Leiame, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruannete koostamise ning neis sisalduva info õigsuse eest vastutasid auditeeritud perioodil välis-minister Kristiina Ojuland ja kantsler Priit Kolbre.

---

[1] Riigieelarve seadus, § 47 lg 2 (31.12.2003 kehtinud redaktsioon)
[2] Riigikontrolli seadus, § 7
[3] Riigikontrolli seadus, § 6
[4] International Organisation of Supreme Audit Institutions – ÜRO egiidi all tegutsev Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon

Minister

- valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise järele ning teostab teenistusjärelevalvet ministeeriumi ametnike otsuste seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[5];

- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[6];

- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivaraseadusega[7];

- otsustab eelarvevahendite kasutamise ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise, samuti Euroopa Liidu eraldatud vahendite, abi ja toetuste ning muu välisabi sihipärase kasutamise üle[8];

- kinnitab oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigsust[9].

Kantsler

- juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigi-asutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist;

- korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piires kooskõlas riigivaraseadusega.[10]

Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud välisminister Kristiina Ojuland.

[5] Vabariigi Valitsuse seadus, §-d 49 ja 95
[6] Vabariigi Valitsuse seadus, § 49
[7] Vabariigi Valitsuse seadus, § 49
[8] Vabariigi Valitsuse seadus, § 49
[9] Rahandusministri 16.12.2003. a määrus nr 106, § 22
[10] Vabariigi Valitsuse seadus, § 53

2. Arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Riigihangete läbiviimine

Auditeeritaval perioodil on Välisministeerium ostnud kaupu ja teenuseid riigihanget läbi viimata:

- Kolimisteenused KLG Eesti AS-ilt 1,3 mln krooni ja Air Cargo Estonialt 115 000 krooni eest. Kogusumma jaguneb paljude sihtkohtade vahel, mille maht üksikult ei ületanud 100 000 krooni. Riigikontrolli hinnangul ei ole riigihanke vajaduse üle otsustamisel määravaks sihtkohtade arv, vaid hange tuleks korraldada transporditeenuse ostuks. Välisministeerium alustas mere- ja maismaatranspordi riigihangete läbiviimist 2003. aasta lõpus ning hankelepingud sõlmiti 2004. aastal.
- Majutus- ja toitlustusteenused Reval Hotelligrupi AS-ilt 894 000 krooni ja Scandic Hotels Eesti AS-ilt 284 000 krooni eest ning *catering*-teenused Catering Service OÜ-lt 331 000 krooni ja AS-ilt Frens 135 000 krooni eest. Saadud selgitustel on majutus- ja toitlustusteenuste puhul äärmiselt keeruline riigihanget korraldada, kuna lähtuda tuleb külaliste soovidest ja rahvusvahelisest tavast, samuti ei ole ette teada visiitide arv aastas.
- Kontoritarbed Destriina OÜ-lt 346 000 krooni, Henostar OÜ-lt 320 000 ja Reval Impex OÜ-lt 191 000 krooni eest. Saadud selgitustel sõlmiti koopia- ja kirjapaberi riigihanke alusel lepingud 2004. a kevadel ning muude kontoritarvete riigihange on kavas läbi viia 2004. aasta jooksul.
- Autorenditeenused Evison Rent OÜ-lt 357 000 krooni eest.
- Lipuvabrik OÜ-lt lipud 227 000 krooni eest. Saadud selgitustel alustati riigihanke läbiviimist 2003. aastal ning hankeleping sõlmiti 2004. aastal.

Kuigi praeguseks on Välisministeerium mitmel juhul riigihanke korraldanud, siis Riigikontrolli hinnangul on loetletud kaupade ja teenuste ostmisel riigihangete korraldamata jätmisega 2003. aastal rikutud riigihangete seadust[11].

2.1.2. Kulude vähendamine

Välisministeerium on 2003. aastal vähendanud kulusid summas 5,4 mln krooni. Kulude vähendamisest olulisima osa moodustavad teistele ministeeriumidele edasi antavad kulud 3 mln krooni ning välisesindustele tagastatud käibemaks 1,8 mln krooni.

Sellega on eksitud riigieelarve kassalise teenindamise eeskirja vastu, sest kulude vähendamine on lubatud ainult juhul, kui riigieelarvesse tagastatakse ekslikult välja makstud vahendid.[12] Välissuhtlemisseaduse järgi korraldab ja juhib välisministeerium Eesti välisesinduste tööd ning vahendab teiste ministeeriumide ja valitsusasutuste suhtlemisi välisesindustega.[13] Kuna välisesindustes töötavad lisaks ministeeriumi teenistujatele ka teistest ministeeriumidest lähetatud teenistujad, katab ministeerium ka teiste ministeeriumide kulusid, mis toob kaasa vajaduse hiljem kulud edasi anda ja krediteerida.

Riigikontroll on seisukohal, et tulenevalt Välisministeeriumi tegevuse spetsiifikast peab ministeerium koostöös Rahandusministeeriumiga leidma võimaluse kajastada Välisministeeriumi raamatupidamises ja riigieelarve täitmise aruandes teistele asutustele edasi antavaid kulusid ja tagastatud käibemaksu otstarbekohaselt ja õiguspäraselt.

---

[11] Riigihangete seadus, § 2 lg 7 (aruandeperioodil kehtinud redaktsioon)
[12] Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri, § 16 (kehtis kuni 31.01.2004)
[13] Välissuhtlemisseadus, § 8

2.1.3. Washingtoni Suursaatkonna hoone ümberhindlus

Saatkonnahoone sai kannatada tulekahjus juulis 2001. Hoone allahindluse otsuse võttis vastu selleks moodustatud komisjon 20.11.2002 ning raamatupidamises kajastati allahindlus 2003. aastal. Hoone väärtuse allahindlus toimus väliseksperti kaasamata. Saatkonna töötajatest moodustatud komisjon otsustas hinnata hoone alla 1/3 võrra soetusmaksumusest summas 6 250 000 krooni. Raamatupidamise hea tava järgi tuleb hindamisel kasutada asutuseväliste professionaalsete hindajate abi, v.a juhul, kui asutusel endal on vastava kvalifikatsiooniga spetsialistid. Auditi käigus ei selgunud täpselt, miks hinnati hoone alla just 1/3 võrra soetusmaksumusest ning miks lähtuti allahindlusel soetusmaksumusest, mitte jääkväärtusest. Kuna puudub ekspertarvamus, millele tugineda, ei saa Riigikontroll anda hinnangut hoone korrigeeritud väärtusele (bilansiline jääkmaksumus 31.12.2003. a seisuga 12,2 mln krooni).

2.2. Riigikontrolli arvamus

Arvestades auditi ulatust ning välja arvatud punktides 2.1.2 ja 2.1.3 kirjeldatud märkuste võimalik mõju, on Välisministeeriumi 2003. a raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab seisuga 31.12.2003 ministeeriumi bilansimahuks 611 492 591 krooni, 2003. aasta tulemiks 30 133 998 krooni ja kassakuludeks 428 156 806 krooni, olulises osas kooskõlas rahandusministri 16.12.2003. a määrusega nr 106 "2003. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

Arvestades auditi ulatust ning välja arvatud punktides 2.1.1 ja 2.1.2 toodud märkuste mõju, on Välisministeeriumi 2003. aasta majandustehingud olulises osas kooskõlas õigusaktidega.[14]

2.3. Tähelepanekud

Järgnevalt on esitatud raamatupidamisarvestust ja tehingute seaduslikkust puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu Riigikontrolli arvamust ei mõjuta.

2.3.1. Kahjulikud rendilepingud

Riigikontrolli hinnangul on põhjendamatult madala hinnaga renditud riigivara järgmistel juhtudel:

- MB Autokeskuse AS-iga on sõlmitud mitteeluruumide rendileping, mille objektiks on Tatari 56/58 ruumid (1 076,8 m^2). Rendilepingu on sõlminud 1992. aastal Riigikantselei Autobaas ning lepingu kehtivusaeg on 50 aastat. Riigikantselei andis lepingu Välisministeeriumile üle 2001. aastal. Ministeerium esitab MB Autokeskusele igakuiseid rendi ja osalustasu[15] arveid, mille summaks on kokku 27 679 krooni. Seega on ruutmeetri hinnaks 26 krooni.
- OÜ Staford & KO-ga on sõlmitud kaks rendilepingut – 20.01.1999 ja 25.01.1999. Mõlemad lepingud on sõlminud Riigikantselei Autobaas, esimese määramata tähtajaga ja teise kümneks aastaks. Rendilepingud andis Riigikantselei üle Välisministeeriumile 2001. aastal. Lepingute objektiks on Tatari 56/58 ruumid. 20.01.1999 sõlmitud lepingu järgi on rendialune pind 135,2 m^2, renditasu leping ei kehtesta ning Välisministeerium renti ei küsi. 25.01.1999 sõlmitud rendilepingu järgi on rendialune pind 1330 m^2, tasu 1330 krooni, seega 1 kr/m^2.

Ruumide rentimisega turuhinnast madalama hinnaga ning tasuta kasutada andmisega on rikutud riigivaraseadust, mille järgi peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused riigivaraga tehinguid sooritades juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.[16] Riigivara tasuta kasutusse andmine on lubatud vaid riigivaraseaduses sätestatud juhtudel[17].

---

[14] Nimekiri õigusaktide kohta, millele vastavust auditivalimiga hõlmatud tehingute puhul kontrolliti, on eelnõu lisas.
[15] Rendilepingu järgi on osalustasu puhul tegu ruumide rendile võtmisel tekkiva kohustusega katta osaliselt hoone haldamiseks ja parendamiseks vajalikud kulud.
[16] Riigivaraseadus, § 7 lg 3
[17] Riigivaraseadus, § 18 lg 1

Välisministeerium ei ole tegelnud piisavalt rendilepingust tekkinud nõuete täitmise ja sanktsioonide rakendamisega. Ministeeriumi ja OÜ Staford & KO vahel 25.01.1999 sõlmitud rendileping sisaldab riigi jaoks kahjulikke tingimusi ning OÜ Staford & KO ei ole lepingut järginud: alates 2003. aasta algusest on rentnik jätnud umbes 50% elektrienergia arvete eest ministeeriumile tasumata. Seisuga 31.12.2003 on tähtaja ületanud võla summa ligi 128 000 krooni. Rendilepingu järgi peab rentnik maksete õigeaegse tasumata jätmise korral maksma viivist 0,5% võlgnetavalt summalt iga viivitatud päeva eest, kuid ministeerium ei ole maksmata elektriarvete eest viivist nõudnud.

Lepingut ei saavat ühepoolselt lõpetada, kuna see tooks kaasa kohustuse tasuda rentnikule hinnanguliselt 1,2 mln krooni hüvitist (rentniku tehtud renoveerimis- ja parendustööde maht). Riigikontrolli hinnangul sellist kohustust lepingu lõpetamisel ei teki, sest vastavalt lepingupunktile 3.2.7 saab rentnik lepingu lõpetamisel tagasi nõuda investeeringud, mis ületavad 4 mln krooni.

Lisaks sisaldab leping riigile kahjulikku tingimust, mille järgi on rentnikul õigus saada eelisjärjekorras samas hoones teistelt rentnikelt vabanevaid pindu rendile samadel tingimustel (rendihind on 1 kr/m^2).

Riigikontroll on seisukohal, et sõlmitud on riigile kahjulikud lepingud ning võetud riigile ka lepingu lõpetamisel ja lõppemisel põhjendamatult suured kohustused. See on vastuolus riigivaraseadusega, mis ütleb, et riigivara valitsejad ja volitatud asutused peavad riigivaraga tehinguid sooritades juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada. Välisministeerium ei ole rakendanud piisavaid abinõusid riigile kahjulike rendilepingute muutmiseks või lõpetamiseks.

2.3.2. Renditulude kandmine riigieelarvesse

2003. aastal sai Välisministeerium riigivara kasutusse andmisest tulu alljärgnevalt:

- AS-ilt MB Autokeskus osalustasu 319 560 krooni ja renti 10 490 krooni;
- AS-ilt Staford & KO 16 272 krooni renti;
- Tallinna Politseiprefektuurilt 36 000 krooni renti.

Riigikassa andmeil on tulud summas 371 832 krooni laekunud riigikassasse ministeeriumi kulukontole. Ministeerium põhjendab seda asjaoluga, et kuna nimetatud kinnistute jaoks ei ole ministeeriumile eelarves vahendeid ette nähtud, siis kasutatakse osalustasu kinnistute hooldamiseks. Riigikontrolli arvates oleks ministeerium pidanud Maksuametile kandma kogu riigile kuuluvatelt renditavatelt pindadelt laekunud tulu, sh osalustasu.

Ministeerium kandis Maksuameti pangakontole 66 504 krooni tulusid. Ülekanne tehti 30.12.2003, mitte iga kuu viiendaks kuupäevaks. Tulude riigieelarvesse kandmise korra järgi peavad riigivara valitsejad kandma riigivara kasutusse andmisest saadud ja eelmisel kuul laekunud tulu iga kuu viiendaks kuupäevaks Maksuametile; detsembris laekunud summad kantakse eelarvesse 28. detsembriks.[18]

2.3.3. Ettemaksud põhivara eest

Riigikontrolli hinnangul ei olnud järgnevate soetuste puhul ettemaks põhjendatud, sest lepingutingimused nägid ette maksmise pärast kauba kättesaamist.

- IBM Eesti OÜ-le tasuti 22.12.2003 arvutivõrgu komponentide eest 900 000 krooni. Tellimuse järgi on Välisministeerium kohustunud tasuma 30 päeva eest pärast kauba üleandmist. Seadmed tarniti 2004. aasta jaanuaris.
- Hotronic AS tarnis videovalvesüsteemi EL-i esindusse. Ettemaks 455 000 ja 317 000 krooni tehti 29.09.2003 ja 02.10.2003 vastavalt esitatud arvetele. Samas ei olnud tööd selleks ajaks lõpetatud. Lepingu kohaselt väljastab tarnija arve üleandmis-vastuvõtuakti alusel. Videovalvesüsteem anti EL-i esindusele üle 2004. aasta alguses.

[18] Rahandusministri 07.05.2003. a määrus nr 66, § 1 lg 5

2.3.4. Sõiduautode arvelevõtmine

Välisministeerium on aruandeperioodil soetanud Helsingi saatkonnale vahetustehinguga 2 autot:

- Vahetustehinguga loovutas ministeerium sõiduauto MB S320 ja sai asemele sõiduauto MB S350. MB S350 ostuhinnaks vara üleandmis-vastuvõtuaktis oli 835 000 krooni, MB S320 arvestuslik müügihind oli 861 000 krooni. Saadud sõiduauto võttis ministeerium põhivaras arvele äraantud auto jääkmaksumuses, mis tehingu hetkel oli 102 000 krooni.
- Vahetustehinguga loovutas ministeerium VW Caravelle ja sai asemele MB Vito. MB Vito arvestuslik ostuhind üleandmis-vastuvõtuaktis oli 495 000 krooni, VW Caravelle arvestuslik müügihind oli 408 000 krooni. Saadud auto võeti põhivaras arvele äraantud auto jääkmaksumuses 46 000 krooni, millele lisati juurdemakse 88 000 krooni, ehk kokku summas 134 000 krooni.

Vastavalt raamatupidamise heale tavale tuleb varaobjektide vahetamist kajastades lähtuda vahetatavate objektide õiglasest väärtusest. Saadud vara soetusmaksumuseks loetakse äraantud vara õiglast väärtust (turuväärtust), mida on korrigeeritud osapoolte vahel tehtud rahaliste maksetega. Seega on vahetustehingutega saadud autod kajastatud ministeeriumi bilansis põhjendamatult madala hinnaga.

2.3.5. Põhivara parendamine

Helsingi ja Vilniuse välisesinduse ja Välisministeeriumi arhiivi renoveerimise puhul ei vasta parenduskulude arvelevõtmise kuupäev tööde lõpetamisele. Renoveerimine on mainitud objektidel lõppenud 2002. aastal, põhivara parendused võeti arvele 31.12.2003. Eksitud on tekkepõhisuse printsiibi vastu, mille järgi tuleb majandustehing kajastada toimumise hetkel.[19] Renoveerimise korral tuleb toimumise hetkeks lugeda tööde vastuvõtuakti allakirjutamine.

2.3.6. Vastuvõttudega vms seonduvate kulude maksustamine

Välisministeerium ei ole seni käsitlenud erisoodustusena ministeeriumi ametnike osalemisega seotud kulude katmist vastuvõttudel, ärilõunatel, muudel üritustel. Kuna ministeeriumi selgitusel on esinduslike ürituste korraldamine asutuse põhitegevuseks, samuti on vältimatu ministeeriumi ametnike osalemine nendel, siis ei vaadelda tekkinud kulude katmist erisoodustustena. Tutvunud rahandusministri arvamusega selles küsimuses, on Riigikontroll seisukohal, et ministeeriumi vastuvõttudel, kohtumistel vms üritustel osalenud ametnike kulude katmist tuleb käsitleda erisoodustusena ning maksustada tulu- ja sotsiaalmaksuga.

Vastuses kontrolliaruande eelnõule leiab Välisministeerium, et tulumaksuseadus §48 ei hõlma vastuvõtukulusid, kuna nende puhul ei ole tegemist soodustustega, mida antakse §48 lg 3 nimetatud töötajatele, vaid need on seotud tööülesannete täitmisega. Riigikontroll leiab, et küsimus vajab lahendamist koostöös Rahandusministeeriumiga.

2.3.7. Riigivara tasuta kasutusse andmine

Riigivara võib anda tasuta kasutusse riigivaraseaduse §-s 18 nimetatud subjektidele, sh teisele riigivara valitsejatele riigivõimu teostamise otstarbeks. Selle kohta tuleb sõlmida Vabariigi Valitsuse määruses[20] loetletud tingimustele vastav leping. Järgmistel juhtudel ei olnud Välisministeerium sõlminud ruumide kasutajatega rendilepinguid (kasutajad ei maksnud renti, vaid tasusid iga kuu tarbitud elektri, kütte, veevarustuse ja kanalisatsiooni eest):

- Kaitseliidu kasutatavad ruumid Tatari 56/58 hoones (1567,9 m^2);
- Kaitseväe orkestri kasutatavad ruumid Tatari 56/58 hoones (187,3 m^2).

Rendilepingud Kaitseliidu ja Kaitseväe orkestriga sõlmiti 2004. aastal Riigikontrolli auditi ajal.

---

[19] Raamatupidamise seadus, § 5
[20] VV 01.08.1995. a määrus nr 285 "Riigivara kasutusse andmise kord"

- Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni kasutatavad ruumid Tatari 56/58 hoones (35,3 m^2). Riigivara kasutusse andmise leping sõlmiti 18.12.2003.

Kuigi nimetatud rentnikud kuuluvad riigivara seaduse §-s 18 loetletud subjektide hulka, on raske kontrollida, kas on põhjendatud anda neile kasutada riigivara, sest renditava pinna omanik ja rentnikud on eri valitsemisalades. Seetõttu on Välisministeeriumil keeruline saada ülevaadet, millist kinnisvara vajatakse põhiülesannete täitmiseks ja millist mitte. Riigikontrolli arvates tuleks koostöös kaitseministri ja Riigikogu Kantselei direktoriga selgitada vajadus anda nimetatud subjektidele rendipinnad tasuta kasutada.

2.4. Riigikontrolli ettepanekud

Riigikontroll teeb **välisministrile** ettepaneku tagada järgmiste soovituste elluviimine:

- Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et oleks tagatud riigihanke seaduse järgmine, näiteks otsustada riigihanke korraldamise vajadus juba eelarvestamise protsessis.
- Rakendada abinõud rendihindade tõstmiseks.
- Tagada OÜ Staford & KO rendilepingu täitmine või rakendada abinõud kahjuliku lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks.
- Kanda kogu riigivara kasutusse andmisest saadav tulu riigieelarvesse.
- Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et hangete puhul oleks tagatud lepingus sätestatud maksetingimuste järgimine, vältides ettemakseid.
- Lähtuda vahetustehingutega saadud sõiduautode kajastamisel bilansis vara õiglasest väärtusest.
- Võtta põhivaradele tehtavad parendused tekkepõhisuse printsiibi alusel arvele tööde vastuvõtmisel.
- Maksta ametnikele tehtavatelt erisoodustustelt (sh ametnike toitlustuskulud ministeeriumi korraldatud üritustel) tulu- ja sotsiaalmaks.
- Selgitada koostöös kaitseministri ja Riigikogu Kantselei direktoriga vajadus anda Kaitseliidule, Kaitseväe orkestrile ja Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklikule Komisjonile rendipinnad tasuta kasutada.

Riigikontroll teeb **rahandusministrile** ettepaneku tagada järgmiste soovituste elluviimine:

- Täiendada riigi raamatupidamise arvestuspõhimõtteid ja riigieelarve kassalise teenindamise eeskirja nii, et tagada Välisministeeriumi spetsiifilistest tegevustest (käibemaksu tagastamine, välisesinduste kulud) tuleneva kulude vähendamise õige ja usaldusväärne kajastamine.

Välisministeerium on vastuses kontrolliaruande eelnõule nõustunud Riigikontrolli ettepanekutega, välja arvatud Riigikontrolli ettepanek maksta ametnikele tehtavatelt erisoodustustelt tulu- ja sotsiaalmaks. Ühtlasi on Välisministeerium esitanud meetmeid ettepanekute rakendamiseks.

Rahandusministeerium on vastuses kontrolliaruande eelnõule nõustunud tehtud ettepanekuga.

3. Finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem on poliitikate ja protseduuride kogum, mille abil asutuse juhtkond saab tagada eesmärkide saavutamise reeglipärasel, säästlikul ja tõhusal moel. Sisekontrollisüsteem peab kaitsma varasid ja ressursse, tagama juhtimispõhimõtetest kinnipidamise, raamatupidamisarvestuse täpsuse ja täielikkuse ning usaldusväärse finants- ja juhtimisteabe õigeaegse esitamise.[21]

3.1. Tähelepanekud

3.1.1. Rendilepingute muutmine ja arvete esitamine

Auditi käigus ei esitatud Riigikontrollile rentnikega kooskõlastatud rendilepingute muudatusi, mille alusel Välisministeerium on koostanud rendiarveid:

- OÜ-ga Staford & KO on sõlmitud kaks rendilepingut: 20.01.1999 ning 25.01.1999. Meile esitatud lepingutes on OÜ Staford & KO kasutusse antud 1330 m^2 Tatari 56/58 hoonest hinnaga 1 kr/m^2. Ministeerium esitab OÜ-le Staford & KO iga kuu rendiarveid kokku summas 1356 krooni. Lepingu lisa, kus oleks fikseeritud rendisummaks 1356 krooni, Riigikontrollile ei esitatud.
- MB Autokeskusega 16.03.1992 sõlmitud rendilepingu järgi esitab ministeerium iga kuu rendi ja osalustasu arveid. 2003. aastal pidanuks rendisumma olema 1077 krooni ja osalustasu 27 320 krooni, tegelikult küsiti renti 1049 krooni ja osalustasu 26 630 krooni. Auditi käigus ei esitatud lepingu lisa, mille alusel on arvetel näidatud rent ja osalustasu väidetavalt kokku lepitud.

Riigikontrolli hinnangul vajab Välisministeeriumi sisekontrollisüsteem täiendamist nii, et tehingute sooritamisel riigivaraga oleks tagatud lepingutingimuste järgimine. Rendihinna muutused tuleb kooskõlastada kahepoolselt ning rendilepingu lisad, mille alusel arveid esitatakse, peavad olema kättesaadavad ka arvete koostamisega tegelevale rahandusosakonna ametnikule.

3.1.2. Lepingute säilitamine

Lepingute säilitamine Riigikontrolli auditeeritud välisesindustes ei olnud ülevaatlik. Näiteks ÜRO esinduse lepingukaustades on säilitatud koos nii kehtivad ja kehtivuse kaotanud lepingud kui kõik-võimalik muu infomaterjal. Lepingute registri loomist soovitame lisaks ÜRO esindusele ka New Yorgi Peakonsulaadile ning Washingtoni Suursaatkonnale, kus need auditi toimumise ajal samuti puudusid.

Välisesinduste raamatupidamises ei kasutata kontrolliprotseduuri, mis kinnitaks, et hankija esitatav arve vastab lepingu tingimustele. Näiteks Washingtoni Suursaatkonna kuludes oli kajastatud ka Kaitseministeeriumile kuuluva auto kindlustuskulu. Raamatupidaja selgitusel tekkis viga sellest, et kindlustusarvetel ei olnud kirjas, milliste autode eest kindlustust arvestati. Vigade vältimiseks tuleks juurutada kontrolliprotseduur, millega hankija esitatud arvet võrreldakse lepinguga (hind, kogus, teenuse/ kauba vastavus tellitule jne). Võrdlus tuleks kinnitada vastava märkega või allkirjaga ostuarvele.

3.1.3. ÜRO esinduse kontoripindade rent

ÜRO esinduse kontori rendilepingu kohaselt (lepingu punkt 61A) peaks rendileandja küsima ÜRO esinduselt iga kuu 14 439 USD. Tegelikult esitab rendileandja rendiarve summas 12 878 USD. Summade erinevus on 1561 USD ehk ligi 20 000 krooni kuus. Riigikontrolli hinnangul on siin risk, et rendileandja võib vähem küsitud rendi koos võimalike viivistega tagantjärele sisse nõuda. 2003. aastal on arvete järgi makstud 240 000 krooni vähem kui rendilepingus fikseeritud summa.

[21] INTOSAI auditistandardid

Vastavalt rendilepingule maksis ÜRO esindus rendileandjale lepingu sõlmides deposiidi 84 294 USD. Lähtudes rendilepingu punktist 60C peaks deposiit vähenema igal aastal ning alates 01.12.2001 peaks olema deponeeritud summa 42 147 USD. Riigikontrolli auditi ajaks ei olnud ÜRO esindus deposiiti vastavalt lepingule tagasi saanud ega küsinud. Seega on rendipindade eest makstud ning bilansis nõudena kajastatud deposiit 31.12.2003. a seisuga ligikaudu 540 000 krooni suurem, kui vastavalt lepingule olema peaks.

Riigikontrollil puudub kindlus, et kahe mainitud asjaolu – lepingus fikseeritust väiksema rendi küsimise ning suurema ettemaksu – vahel ei ole põhjuslikku seost.

2004. aasta kevadel on ÜRO esindus saanud rendipindade omaniku kirjaliku nõusoleku vähendada deposiiti lepingus fikseeritud summani. Ühtlasi leiab esinduse juht, et deposiidi vähendamine viitab asjaolule, et omanikul ei ole muid nõudmisi rendilevõtja vastu.

3.1.4. Pangakontode inventeerimine ja tehingute kajastamine

Auditi käigus ei olnud võimalik veenduda raamatupidamise andmete ning pangaväljavõtete kõikehõlmava inventuuri läbiviimises. Leiame, et Välisministeerium ei ole 31.12.2003 seisuga viinud läbi raamatupidamise heale tavale tuginevat pangasaldode inventuuri. Vastavalt raamatupidamise heale tavale tuleks vara inventeerimisel lähtuda põhimõttest, et pangakontode kontrollimisel võrreldakse pangaväljavõtete ja pangakontode saldode vastavust ja kontrollimine vormistatakse pangaväljavõttel vastava märkega ning kuupäeva ja allkirjaga. Juhime tähelepanu, et see inventeerimise põhimõte on fikseeritud ka 2004. aastast kehtivas riigi raamatupidamise üldeeskirjas[22].

Välisministeeriumis puudub kõikehõlmav info välisesinduste krediit- ja deebetkaartide kohta. Riigikontrolli hinnangul tuleks sisekontrollisüsteemi tõhustamiseks välisesinduste kassa ja pangasaldode inventeerimisel selgitada ka välisesindustes kasutatavad kaarditüübid (deebet- või krediitkaart), kaardikasutajate arv ning hinnata kaardilimiitide otstarbekust.

Vilniuse Suursaatkonna kassa- ja pangadokumendid ei ole kuupäevalises järjekorras ning majandustehingud on kajastatud mõningatel juhtudel hilinemisega. Vastavalt raamatupidamise seaduse §-le 7 tuleb majandustehingud dokumenteerida ja kirjendada raamatupidamisregistrites nende toimumise momendil või, kui see ei ole võimalik, siis vahetult pärast seda.

3.1.5. Nõuded ministeeriumi ametnikele

Välisministeeriumil on nõudeid ministeeriumi ametnike vastu summas 29 000 krooni. Mainitud nõuded on pärit 2001. aastast. Riigikontrolli hinnangul peab ministeerium tegelema nõuete sissenõudmisega. Pikaajalisi nõudeid ametnikele tuleb käsitleda intressita laenuna, mida tulumaksuseaduse § 48 järgi loetakse erisoodustuseks ning mida tuleb vastavalt ka maksustada.

3.1.6. Põhitegevuseks mittekasutatav korter

Välisministeeriumile kuulub põhitegevuseks mittevajalik korter Tallinnas Järveotsa teel soetusmaksumusega 269 000 krooni. Auditeeritaval perioodil korterit välja ei renditud, samas tuli ministeeriumil katta korteri küttekulud. Majanduskuludele lisandub ka amortisatsioon. Riigikontrolli arvates ei vaja Välisministeerium mainitud korterit riigivõimu teostamiseks ning võimaluse korral tuleks kasutuseta objekt realiseerida.

[22] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105, § 52 lg 2

3.2. Riigikontrolli ettepanekud

Riigikontroll teeb **välisministrile** ettepaneku tagada järgmiste soovituste elluviimine:

- Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et riigivaraga tehinguid tehes oleks tagatud lepingu-tingimuste järgimine. Selleks sõlmida rendilepingu muudatused kirjalikult ning rendilepingu lisad teha kättesaadavaks rendiarvete koostajale.
- Sisekontrollikeskkonna tugevdamiseks välisesindustes süstematiseerida lepingud ning juurutada lepingute register.
- Juurutada sisekontrolli protseduur, millega võrreldaks tasumisele kuuluvaid arveid sõlmitud lepingutega.
- Tagada ÜRO esinduse rendilepingu täitmine ning tagastamisele kuuluv deposiit tagasi küsida.
- Dokumenteerida pangakontode inventuurid nii, et tagantjärele oleks võimalik veenduda inventuuri- ja raamatupidamise andmete võrdlemises; koostada välisesindustes avatud panga-kontode ja kassade kohta koondinventuuriakt, mis annaks kõikehõlmava ülevaate olemasolevaist arveldusarvetest, kassadest ja nende saldodest.
- Rakendada abinõud võlgnevuste sissenõudmiseks ametnikelt, käsitleda pikaajalisi nõudeid ametnikele intressita laenuna, millelt arvestada erisoodustusmaksud.
- Kaaluda võimalusi võõrandada riigivõimu teostamiseks mittevajalik korter.

Vastuses kontrolliaruande eelnõule on Välisministeerium nõustunud Riigikontrolli ettepanekutega.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Lisa

Välisministeeriumi majandustehingute seaduslikkuse kohta hinnangu andmisel tuginesime järgmistele aruande perioodil kehtinud õigusaktidele:

Riigieelarve seaduse §-d 8, 23, 25, 29, 30

Seaduse "2003. aasta riigieelarve" § 2

Seaduse "Riigi 2003. aasta lisaeelarve" § 2

Raamatupidamise seaduse §-d 1–16

Riigivaraseaduse §-d 7, 10, 11, 18

Riigihangete seaduse §-d 2–4

Avaliku teenistuse seadus §-d 37–40, 53, 131

Riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seaduse §-d 9, 10

Puhkuseseaduse §-d 9, 23, 24

Maksukorraldusseaduse §-d 85, 88, 105

Tulumaksuseaduse §-d 4, 13, 23, 40, 41, 48, 49

Sotsiaalmaksuseaduse §-d 2, 7, 9

Käibemaksuseaduse §-d 2–4, 13, 17, 18, 20

Töötuskindlustuse seaduse §-d 3, 4, 40, 41

Kogumispensionide seaduse §-d 6–8, 10

Äriseadustiku § 321

VV 21.01.2003. a määrus nr 13 "Riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu sõlmimise tingimused ja kord 2003. aastal"

VV 01.08.1995. a määrus nr 285 "Riigivara kasutusse andmise kord"

VV 01.08.1995. a määrus nr 283 "Riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise kord"

VV 07.01.2003. a määruse nr 1 "Riigiteenistujate töötasustamine 2003. aastal" §-d 1–3, 5

VV 23.08.2001. a määrus nr 278 "Puhkusetasu arvutamise kord"

VV 08.07.1997. a määrus nr 136 "Diplomaatilise au- ja teenistusastme tasu maksmise kord"

VV 28.03.2001. a määrus nr 108 "Teenistuslähetuste kulude hüvitiste ja päevaraha maksmise tingimused, ulatus ja kord"

VV 08.06.1999. a määrus nr 179 "Riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuse nõukogus"

Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri"

Rahandusministri 16.12.2003. a määrus nr 106 "2003. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine"

Rahandusministri 06.05.2003. a määrus nr 65 "Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri"

Rahandusministri 07.05.2003. a määrus nr 66 "Tulude riigieelarvesse kandmise kord"

Rahandusministri ja välisministri vastused

RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 26.05.2004. a nr 2-7.1-FA/04/765

Meie 14. 06.2004 nr I-1.10/7294

Kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta"

Kontrolliaruande eelnõus rahandusministrile esitatud ettepanekute osas teatame, et Rahandusministeeriumis on valminud riigi raamatupidamise üldeeskirja muutmise määruse eelnõu, milles on arvestatud ka teie poolt esitatud ettepanekutega.

Samuti tegeleme riigieelarve kassalise teenindamise eeskirja täpsustamisega, et leida lahendus maksude tagastamise ja välisesinduste kaudu teistele riigiasutustele edasiantud kulude kajastamiseks riigieelarve täitmise aruandes.

Lugupidamisega

Taavi Veskimägi
Minister

Juta Maar 611 3499
juta.maar@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 15.06.04 Reg.nr 2-7.1-FA/04/765-2

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272

Välisministeerium

Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 Tallinn

04.06.2004 nr 1.2/4515

Kontrolliaruande eelnõust

Austatud Ines Metsalu

Oleme tutvunud kontrolliaruande eelnõuga "Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta". Meie vastused aktis toodud märkustele ja ettepanekutele on alljärgnevad:

Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

Vastused märkustele

1) Riigihangete läbiviimine

Vt. vastus esimesele ettepanekule.

2) Kulude vähendamine

Välisministeerium on oma ettepanekud kassakulude vähendamise kajastamiseks raamatupidamisarvestuses esitanud Rahandusministeeriumile kirjas 05.04.2004 nr 14/4569. Sama küsimuse arutamiseks toimus ka kohtumine riigikassa osakonna töötajatega. Seni lõplikku lahendust leitud ei ole.

3) Washingtoni suursaatkonna hoone ümberhindlus

Saatkonnahoone põlengu kahjustusi arvestas kindlustusandja siis, kui tegi otsuse kindlustushüvitise suuruse määramiseks. Alles seejärel, kui kindlustusandjalt olid esialgsed arvamused saadud, tegi saatkonnas moodustatud komisjon 20.11.2002

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 09.06.04 Reg nr 2-7.1-FA/04/706-2

EA 015089

Islandi väljak 1
15049 Tallinn
Registrikood 70002526

Tel. (0) 6317 000
Faks (0) 6317 098

Arvelduskonto
22 100 610 4336
Hansapank

ettepaneku hoone allahindluseks. Ministeeriumi varade mahakandmiskomisjoni vastav otsus tehti 21.01.03. Sama kuupäevaga on tehtud ka raamatupidamiskanded.

Vastused ettepanekutele

1) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et oleks tagatud riigihanke seaduse järgimine

Välisministeerium on teinud jõupingutusi Riigihangete seaduse paremaks täitmiseks. 2002 aastal teostati siseauditi poolt selleteemaline audit ja 2003 aastal korraldati täiendav koolitus hangetega seotud töötajatele. Paraku peame tunnistama, et meil on probleeme nn. kumuleeruva iseloomuga hangete korraldamisega ranges vastavuses riigihangete seadusega.. Selliste hangete korraldamine on väga keerukas, kuna pakkumise kutse koostamiseks vajalikud andmeid ei saa piisava täpsusega piiritleda. Sellele vaatamata on Välisministeeriumil plaanis täpsustada olemasolevat riigihangete läbiviimise korda ja töötada välja uued protseduurireeglid, mis määravad senisest täpsemalt kindlaks hangete planeerimise ja läbiviimise korra ning järelvalve nende reeglite järgimise üle.

2) Rakendada abinõud rendihindade tõstmiseks

Võimalusel rakendame vastavaid abinõusid.

3) Tagada OÜ Staford &Ko rendilepingu täitmine või rakendada abinõud kahjuliku lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks
Tagame OÜ Staford ja KO rendilepingu täitmise ning viimase poolt lepingu sätete rikkumisel rakendame abinõud kahjuliku lepingu ettetähtaegseks lõpetamiseks.

4) Kanda kogu riigivara kasutusseandmisest saadav tulu riigieelarvesse

Riigikontrolli märkust arvestades kannab ministeerium 2004. aastal nii renditulu kui osalustasu riigieelarve tuludesse.

5) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et hangete puhul oleks tagatud lepingus sätestatud maksetingimuste järgmine, vältides ettemakseid.

Edaspidi teeme ettemakseid vaid juhtudel, mil see on lepingus ette nähtud.

Selgituseks ühe juhtumi kohta:
AS Hotronic ei tarninud esindusse valmis videovalvesüsteemi, vaid ehitas selle kohapeal. 2003 aastal esitati meile arved süsteemi ehituseks vajaminevate seadmete ostuks (455000.- ja 317000.-). Nende paigaldamine toimus järk-järgult ehituse käigus. Bilansipäevaks ning bilansi koostamise ajal olid lepingus ettenähtud tööd veel lõpetamata ja üleandmise-vastuvõtmise akt alla kirjutamata.

6) Lähtuda vahetustehingutega saadud sõiduautode kajastamisel bilansis vara õiglasest väärtusest

EC 022832

Vahetustehingutega autode soetamist Helsingis alustati aastal 1999 ning tulenevalt siis sõlmitud lepingust on vahetustehingud jätkuvalt toimunud. Kõigi nende tehingute kajastamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist.
Sõiduautode vahetused toimusid ka 21.02.03 ja 12.03.03. Raamatupidamisarvestuses lähtuti Rahandusministri 13.02.2003 määruse nr 23 punkt 123 nõuetest, st varad võeti arvele soetusmaksumuses, nagu seda oli tehtud eelnevatel auditeeritud aruandeperioodidel.

Aastast 2004 toimuvate vahetustehingute kajastamisel arvestame üldeeskirjas toodud nõudeid, st varade soetusmaksumuseks üheks komponendiks on äraantud vara õiglane väärtus.

7) Võtta põhivaradele tehtavad parendused tekkepõhisuse printsiibi alusel arvele tööde vastuvõtmisel

Vastavalt ministeeriumis kehtinud tavale on majandusaasta lõpul vormistatud aktid renoveerimistööde lõpetamise kohta. Selle alusel on suurendatud vastava põhivara maksumust. Kuigi Helsingi ja Vilniuse saatkondade hoonete ning Välisministeeriumi arhiivi parendused ei ole kajastatud nende toimumise hetkel, on siiski 2003.a. amortisatsiooni arvestamisel seda tagasiulatuvalt arvesse võetud.
VM hoone 2002a. amortisatsiooni summa oli 494930.76 .Vastav summa 2003.a. oli 808015.80
Vilniuse saatkonna hoone 2002.a. amortisatsioon 474214.80. Vastav summa 2003.a. oli 478566.72
Helsingi saatkonna hoone 2002.a. amortisatsioon 1083999.96. Vastav summa 2003.a. oli 1131603.96

8) Maksta ametnikele tehtavatelt erisoodustustelt (sh ametnike toitlustuskulud ministeeriumi korraldatud üritustel) tulu- ja sotsiaalmaks

Tulumaksuseaduses käsitleb erisoodustusi §58. Seaduse nimetatud sätte sõnastus ei anna ühest vastust, kas erisoodustuste all tuleb käsitleda ka esinduskulusid. Välisministeerium leiab, et tulumaksuseaduse § 48 ei hõlma esinduskulusid, seal hulgas vastuvõtukulusid, kuna nende puhul ei ole tegemist soodustusega, mida antakse § 48 lg 3 nimetatud töötajatele, vaid need on otseselt ja üheselt seotud tööülesannete täitmisega. Oma arvamuses toetume ka asjaolule, et tulumaksuseaduse § 48 lg 4 ei esita loetelus vastuvõtukulusid. Kuigi § 49 lõikes 4 on sellised kulud eraldi välja toodud, ei laiene see säte riigiasutustele.

Kui esinduskulusid käsitleda töötajale antava erisoodustusena, siis Välisministeeriumi teenistujate tehtavatest esinduskuludest (sealhulgas vastuvõtukuludest) hoidumine ei võimaldaks iseäranis diplomaatidel oma tööülesandeid täies mahus ja korrektselt täita, sest teiste riikide kolleegide üldjuhul kohustuslik võõrustamine ei ole mõeldav võõrustaja osavõtuta ja on diplomaatia üks olulisemaid komponente. Kui

EC 022833

esinduskulusid tuleb hakata käsitlema erisoodustustena, tooks lõppkokkuvõttes see kaasa kas:

- ametialase suhtlemise vähenemise kolleegidega välisriikidest või
- Välisministeeriumi eelarveliste kulude olulise suurenemise,

mis mõlemal juhul kahjustaks aga märkimisväärselt Eesti Vabariigi välissuhtlemise taset, ulatust ja kokkuvõtteks selle efektiivsust. Tänaste eelarveliste prognooside kohaselt peab Välisministeerium oma esinduskulude tegemisel lähtuma senistest või isegi vähenevatest vahenditest. Seetõttu ei pea Välisministeerium õigeks seaduse tõlgendamist põhitööga seotud kulude osas töötajale antava erisoodustusena.

Ministeeriumi ametnike toitlustamiskuludelt ministeeriumi üritustel oma töötajatele on 2003. aastal arvestatud erisoodustuse tulumaksu 39 234 krooni ning 50 051 krooni sotsiaalmaksu.

9) Selgitada koostöös kaitseministri ja Riigikogu kantselei direktoriga vajadus anda Kaitseliidule, Kaitseväe orkestrile ja Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklikule Komisjonile rendipinnad tasuta kasutada

Kaitseliit, Kaitseväe Orkester ja Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklik Komisjon on kinnitanud, et kasutavad meilt renditud ruume riigivõimu teostamise otstarbeks, mis oli omakorda eelduseks nimetatud ruumide andmiseks tasuta kasutusse (Riigivaraseaduse § 18).

Finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

Vastused ettepanekutele

1) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et riigivaraga tehinguid tehes oleks tagatud lepingutingimuste järgimine. Selleks sõlmida rendilepingu muudatused kirjalikult ning rendilepingu lisad teha kättesaadavaks rendiarvete koostajatele

Arvete koostamisel enam lahknevusi lepingujärgsete summadega ei ole.

2) Sisekontrollikeskkonna tugevdamiseks välisesindustes süstematiseerida lepingud ja juurutada lepingute register

Välisministeerium kavatseb karmistada täitevdistsipliini, et kindlustada lepingute nõuetekohane säilitamine välisesindustes. Ülesanne ei ole lihtne, kuna esindused on puudulikult varustatud tehniliste ametikohtadega mistõttu raamatupidamisarvestust teostatakse lisaülesandena põhitöö kõrvalt.

3) Juurutada sisekontrolli protseduur, millega võrreldaks tasumisele kuuluvaid arveid sõlmitud lepingutega

EC 022834

Välisesinduste raamatupidajatele on pandud kohustused enne arve tasumist kontrollida saadud arve põhjendatust ning vastavust lepinguga.

4) Tagada ÜRO esinduse rendilepingu täitmine ning tagastamisele kuuluv deposiit tagasi küsida

Tänase päeva seisuga on deposiit tagasi küsitud.

5) Dokumenteerida pangakontode inventuurid nii, et tagantjärele oleks võimalik veenduda inventuuri- ja raamatupidamise andmete võrdlemises; koostada välisesindustes avatud pangakontode ja kassade kohta koondinventuuriakt, mis annaks kõikehõlmava ülevaate olemasolevaist arveldusarvetest, kassadest ja nende saldodest

Aastal 2004 dokumenteeritakse pangakontode inventuurid vastavalt Riigikontrolli soovitusele ning üldeeskirja nõuetele.

6) Rakendada abinõud võlgnevuste sissenõudmiseks ametnikelt, käsitleda pikaajalisi nõudeid ametnikele intressita laenuna, millelt arvestada erisoodustusmaksud.

Välisministeeriumis on selgitamisel 2001 aastal teenistujatele esitatud nõuete õiguspärasus ja vajadusel rakendame abinõud võlgnevuste sissenõudmiseks. Nõuete võimaliku kustutamise korral tasume vastavad erisoodustusmaksud.

7) Kaaluda võimalusi võõrandada riigivõimu teostamiseks mittevajalik korter

Tallinnas Järveotsa teel asuv korter on mõeldud mitte väljarentimiseks vaid kasutamiseks külaliskorterina, sh. näiteks meie välisesindustest Tallinnasse lähetusse saadetute majutamiseks. 2003. aastal leidis korter vähest kasutamist. Välisministeerium analüüsib ja hindab korteri kasutamise majanduslikku otstarbekust ja teeb selle alusel otsuse korteri võimaliku realiseerimise kohta.

Täname Teid tehtud põhjaliku töö ning asjatundlike ettepanekute ja märkuste eest.

Lugupidamisega

Kristiina Ojuland
Minister

EC 022835